

Vad bidrar till låg sjukfrånvaro bland kommunanställda?

H.Ingemar Andersson, Emma Larsson, Göran Ejlertsson
Institutionen för hälsovetenskaper, Högskolan Kristianstad

Kontakt: ingemar.andersson@hv.hkr.se

Konklusion

Låg sjukfrånvaro relaterade till faktorer såväl hos individ som på arbetsplatsen. Individens förmåga att uppfatta och hantera symptom liksom positiva livsstilsfaktorer behöver uppmärksammas i relation till sjukfrånvaro. I arbetssituationen framstår tillräckligt beslutsutrymme som speciellt betydelsefullt för att främja en låg sjukfrånvaro.

Bakgrund

Orsaken till den ökade sjukfrånvaron under senare år har uppfattats vara multifaktoriell med inverkan från bl.a. individfaktorer, arbetssituation, sjukvård, konjunktur och lagstiftning. Som en del av en större studie kring arbete och hälsa bland kommunanställda har denna delstudie kring sjukfrånvaro genomförts.

Syfte

Att ur ett salutogent perspektiv studera vilka faktorer som relaterar till låg förekomst av sjukfrånvaro bland kommunanställda

Metod

- Urval: samtliga anställda vid en kommunal förvaltning (n = 1080)
- Postenkät med två påminnelser utskickad i maj 2005.
- Svarefrekvens 68.4% (n= 739)
- Frågorna omfattade individfaktorer (kön, ålder, upplevd livssituation, stress, hälsa, symptom, sjukfrånvaro, attityder till arbete och sjukfrånvaro), arbetsfaktorer (arbetstid, krav, kontroll, stöd, arbetstrivsel, fysisk miljö) samt livsstilsfaktorer (rökning, snusning, motion, sociala relationer).
- Flera variabler användes i analysen sammanslagna till index.
- Bivariat och multivariat analys (logistisk regression) med låg sjukfrånvaro det senaste året som beroende variabel.
- I enlighet med ett salutogent perspektiv uttrycks resultatet som hälso-relaterade positiva oddskvoter (POR)

Resultat

Vid undersökningstillfället uppgav 7.6% av respondenterna att de var sjukskrivna och 62% angav mindre än fyra dagars sjukfrånvaro under det senaste året (tabell 1). Bivariat analys visade att flera faktorer relaterade till ett lågt antal sjukdagar (tabell 2). I en logistisk regressionsmodell kvarstod tre variabler som signifikant associerade till låg sjukfrånvaro (tabell 3).

Tabell 1. Egen rapportering av sjukskrivningsdagar senaste 12 månaderna

Antal dagar	Andel, % (n = 686)
0	41,4
1 - 3	20,7
4 - 29	31,9
30 -	6,0

Tabell 3. Resultat från en logistisk regression (forward conditional) baserad på variablerna i tabell 2.

Faktor	POR	95%CI
Dagligrökare	1	
Ex-rökare	1,53	(0,95 - 2,46)
Aldrig rökt	1,78	(1,15 - 2,76)
Låg symtomrapportering	1,96	(1,40 - 2,76)
Hög kontroll i arbetet	1,61	(1,11 - 2,32)

Tabell 2. Resultat från bivariata analyser med låg sjukfrånvaro som beroende variabel. Samband uttryckta som POR (positiv oddskvot) med 95% konfidensintervall (95% CI) för variabler använda i regressionsmodellen.

Faktor	POR	95%CI
Kvinnligt kön	0,76	(0,56 - 1,02)
Ålder >44	1,30	(0,95 - 1,77)
Rökning		
dagligrökare	1	
ex-rökare	1,40	(0,92 - 2,12)
aldrig rökt	1,69	(1,15 - 2,49)
Låg rapportering av fysiska och psykiska symptom	2,08	(1,52 - 2,85)
Hög upplevelse av hälsa	1,27	(0,94 - 1,72)
Positiv attityd till arbetslinjen	1,62	(1,02 - 2,58)
Positiv upplevelse av fysisk arbetsmiljö	1,37	(1,01 - 1,86)
Hög trivsel på arbetet	1,29	(0,95 - 1,74)
Låga krav i arbetet	0,78	(0,56 - 1,08)
Hög kontroll i arbetet	1,44	(1,04 - 1,97)
Låg upplevelse av stress	1,38	(1,02 - 1,87)

Följande variabler ingick inte i den logistiska regressionsanalysen eftersom den bivariata analysen visade ett p-värde > 0,20: *motionsaktivitet, stöd i arbetet, global livssituation, balans mellan arbete och livet i övrigt, konflikter på arbetet, sömnkvalitet, tillfredsställelse med parrelation, ekonomi och fritidsaktiviteter.*

Definitioner

Låg sjukfrånvaro: 0-3 dagars uppgiven sjukfrånvaro det senaste året

POR (positiv odds kvot): oddskvot beräknad utifrån en positiv, salutogen utfallsvariabel

Salutogen: fokuserar på hälsoskapande faktorer, utifrån Antonovskys teori om salutogenes

Arbetslinjen: hållningen att anpassning och återgång i arbete om möjligt skall föregå ekonomisk ersättning